

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 19669
Tarih : 16.08.2024

10/4506

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Van, Hakkâri, Bitlis ve Siirt'te yaban keçilerinin "av turizmi" adı altında ihaleye çıkarılması, doğanın ve canlıların ekonomik birer meta olarak ele alınmasının açık bir göstergesidir. Toplam 13 yaban keçisinin avlanması için yaklaşık 6 milyon 450 bin TL muhammen bedel belirlenmesi, canlıların yaşam hakkının ekonomik değer üzerinden tarif edildiğini ortaya koymaktadır. Oysa yaban keçileri, dağ ekosistemlerinin ve biyolojik çeşitliliğin ayrılmaz bir parçasıdır. Demokratik ekoloji perspektifinden doğa insanın mülkü, canlılar ise tüketilebilir birer kaynak değildir; dağlar, vadiler, meralar, ormanlar, sular ve tüm canlılar ortak yaşamın ekolojik varlıklarıdır. Aynı türlerin kaçak avcılığa karşı korunurken bedel karşılığında avlanmasına izin verilmesi ise yanlış bir politika ve etik açısından çelişkilidir. Bu nedenle yaban keçisi avına ilişkin ihalelerin iptal edilmesi, benzer uygulamaların ülke genelinde araştırılması, yaban hayatının avcılık ve metalaştırma merkezli anlayıştan çıkarılarak yaşam hakkı, ekolojik adalet ve ekosistem bütünlüğünü esas alan bir anlayışla korunması ve bu uygulamaların yeniden hayata geçirilmesini engelleyecek gerekli yasal ve idari düzenlemelerin yapılması amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve bu hususta Anayasa'nın 98'inci İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye'nin dağları, vadileri, ormanları, meraları, sulak alanları ve bu alanlarda yaşayan canlılar yalnızca insan kullanımına sunulmuş ekonomik değerler değildir. Bunlar, insan ve insan dışı canlıların birlikte yaşamını mümkün kılan ekolojik varlıklar ve ortak yaşam alanlarıdır. Bu varlıkların korunması; yaşam hakkının, ekolojik adaletin ve gelecek kuşakların haklarının temel unsurlarındandır.

Tarım ve Orman Bakanlığına bağlı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü tarafından yaban keçilerinin avlanması amacıyla kota belirlenmekte ve bu kotalar "av turizmi" kapsamında ihale yoluyla satışa sunulmaktadır. 2026 yılında Van, Hakkâri, Bitlis ve Siirt illerinde toplam 13 yaban keçisinin avlanmasına yönelik ihaleler gündeme gelmiş; söz konusu kotalara toplam yaklaşık 6 milyon 450 bin TL muhammen bedel biçilmiştir.

Bir canlının yaşamının, öldürülmesi karşılığında ödenecek para üzerinden belirlenmesi, ekolojik varlıkların metalaştırılması anlamına gelmektedir. Oysa demokratik ekoloji anlayışında doğa, insanın üzerinde sınırsız tasarrufta bulunabileceği bir mülk değil; insanın da parçası olduğu ortak yaşam alanıdır.

Hakkâri, Van, Bitlis ve Siirt'in dağ ekosistemlerinde yaşayan yaban keçileri yalnızca tekil bir hayvan türü değildir. Bu canlılar; besin zinciri, bitki örtüsü, doğal yayılım süreçleri, diğer türlerle ilişkileri ve biyolojik çeşitlilik bakımından ekosistem bütünlüğünün parçalarıdır. Bu nedenle bir türün korunması yalnızca toplam popülasyon sayısına bakılarak değerlendirilemez. Yaş ve cinsiyet dağılımı, üreme kapasitesi, genetik çeşitlilik, habitat bütünlüğü, mevsimsel hareketlilik, iklim değişikliği ve insan faaliyetlerinin oluşturduğu kümülatif etkiler birlikte değerlendirilmelidir.

Bu kapsamda, belirli sayıda yaban keçisinin öldürülmesinin popülasyonu tehdit etmeyeceği yönündeki herhangi bir yaklaşımın bağımsız, bilimsel ve kapsamlı ekolojik araştırmalara dayanması zorunludur. Yaban hayatını korumanın temel ölçütü, hayvanların öldürülmesini "sürdürülebilir" hale getirmek değil; yaşam alanlarını korumak, habitat parçalanmasını önlemek, ekolojik koridorları güvence altına almak ve kaçak avcılıkla mücadele etmektir.

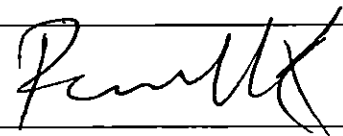
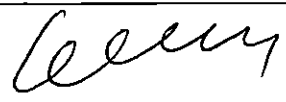
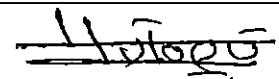
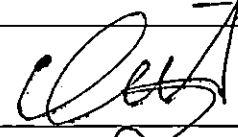
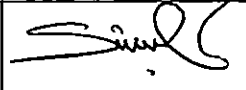
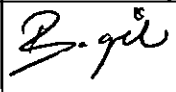
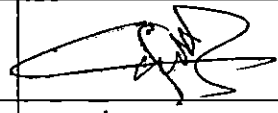
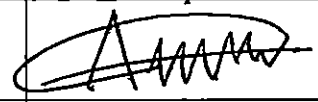
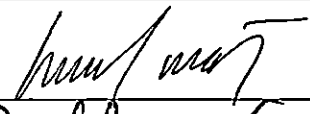
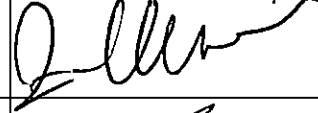
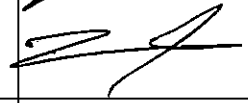
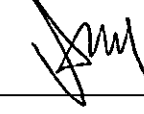
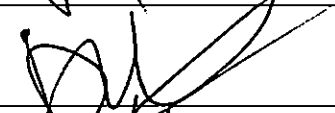
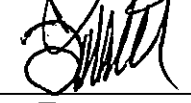
Aynı canlıların bir yandan kaçak avcılığa karşı korunması gerektiği belirtilirken, diğer yandan belirli bir bedel karşılığında öldürülmesine izin verilmesi yanlış bir politika ve etik açıdan çelişkilidir. Kaçak avcılıkta suç olarak değerlendirilen eylemin, kamu otoritesinin belirlediği kota ve bedel üzerinden gerçekleştirildiğinde "av turizmi" olarak tanımlanması, doğayla kurulan ilişkinin hangi temelde şekillendirildiği sorusunu gündeme getirmektedir.

Demokratik ekoloji perspektifinden mesele yalnızca kaç yaban keçisinin avlanacağı değildir. Asıl mesele, doğanın kimin mülkü olduğu, canlıların yaşam hakkının hangi ölçütlerle belirlendiği ve insanların doğayla nasıl bir ilişki kuracağıdır. Doğal varlıkların ekonomik değerinden önce ekolojik ve toplumsal değerlerinin kabul edilmesi gerekir.

Bu nedenle Van, Hakkâri, Bitlis ve Siirt'teki yaban keçisi avı ihaleleri iptal edilmeli; Türkiye'nin diğer bölgelerindeki benzer uygulamalar kapsamlı biçimde incelenmeli; bilimsel ve bağımsız değerlendirme yapıncaya kadar yeni ihaleler durdurulmalı ve yaban hayatı politikaları av yönetimi merkezli anlayıştan çıkarılarak yaşam hakkı, ekolojik adalet, müşterekler ve ekosistem bütünlüğü merkezli biçimde yeniden oluşturulmalıdır.

Doğa insanın mülkü, canlılar ise ekonomik birer meta değildir. Dağlar, vadiler, meralar, ormanlar, sular ve bu alanlarda yaşayan tüm canlılar ortak yaşamın ekolojik varlıklarıdır. Yaban keçilerinin yaşam hakkını ihale konusu yapan ve doğayı metalaştıran avcılık uygulamaları sonlandırılmalı; yaban hayatının korunmasını, canlıların yaşam hakkını ve ekosistemlerin bütünlüğünü esas alan yeni bir yaklaşım benimsenmelidir. Bu doğrultuda yaban keçilerinin av turizmi kapsamında avlanmasına izin veren mevcut uygulamaların kaldırılması, söz konusu ihalelerin iptal edilmesi ve benzer uygulamaların yeniden hayata geçirilmesini engelleyecek gerekli yasal ve idari düzenlemelerin yapılması gerekmektedir. Ekolojik varlıkların korunması bir tercih değil, gelecek kuşaklara ve tüm canlılara karşı kamusal bir sorumluluktur.

Bu nedenle yaban keçisi avına ilişkin ihalelerin iptal edilmesi, benzer uygulamaların ülke genelinde araştırılması, yaban hayatının avcılık ve metalaştırma merkezli anlayıştan çıkarılarak gerekli yasal ve idari düzenlemelerin yapılması amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

1	PERİHAN KOCA DOĞAN	MERSİN	
2			
3	OSMAN CENGİZ ÇANDAR	DİYARBAKIR	
4	ÖMER FARUK HÜLAKÜ	BİNGÖL	
5	ONUR DÜŞÜNMEZ	HAKKARİ	
6	SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP	BİTLİS	
7	BURCUGÜL ÇUBUK	İZMİR	
8	CELAL FIRAT	İSTANBUL	
9	SİNAN ÇİFTYÜREK	VAN	
10	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	
11	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
12	YILMAZ HUN	IĞDIR	
13	NEJLA DEMİR	AĞRI	
14	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
15	ALİ BOZAN	MERSİN	
16	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
17	GÜLDEREN VARLI	VAN	
18	MEHMET KAMAÇ	DİYARBAKIR	
19	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	